Hatodik évfolyam. 18. szám. Székely-Udvarhely, 1900. május 6.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALANOS TANITÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok-, tanitók-, gazdasági egyleti tagok- és közs. elöljáróknak egészévre 6 kor., a tanitó-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos BETEGH PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések ☐ cm.-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. — Bélyegdij külön 60 fillér. Nyilttér sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér dija előre fizetendő. — Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetési iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

Még egyszer a jegyzőkről.

Abban a reményben, hogy a tekint. szerkesztőség lesz szives igénytelen soraimnak becses lapjában helyet szoritani, bátor leszek én is — mint a ki régóta müködöm ezen a pályán — az intéző körök figyelmét a mi állásunk egy sajnos állapotára hivni fel. Mindenek előtt köszönettel adózom és köszönettel adózunk mindnyájan — ugy hiszem — a lap M. N. — jegyü irójának, ki e becses lapok mult, — 17. — számában derekason rámutatott arra a munkakörre, a melyet mi mint jegyzők a mai viszonyok szerint a vármegye adminisztraciojában betöltünk. Mert tényleg ugy van, hogy nekünk egyformán kell értenünk a vármegye igazgatását, a pénzügyet, adóügyet, árvaügyet, erdőügyet, közoktatásügyet, iparügyet s itt elő sem számlálható minden ügyét a hazának, mert azok mind a mi irodánkban vannak letéve végellátás végett. Ebben igaza van czikkező urnak! Hát honnan vegyünk mi akkora nagy terjedelmü szakismeretet?! Hiszen ezen ügyek mindenikét bent a központban egy-egy egész hivatal képviseli, ellátva csupán arra az egy szakra képesitett emberekkel.

Az igazságszolgáltatásról akarattal nem beszéltem. Az a mi legkellemetlenebb müködési körünk; legalább nekem az. A panaszos felek mindenike nekem kenyér-adó gazdám. Ő választott, ő fizet. Igaza pedig — természetesen — csak egyik félnek lehet. A melyik felet el kell marasztanom, az eo ipso ellenségem.

Emeljük tehát a községi és körjegyzők minősitését.

Az a furcsa anomália is tarthatatlan, melyet nevezett czikkező emlit, mikor voltaképen tudásunk, intelligenciánk és munkakörünknél fogva mi lennénk a község vezetője s mégis nem tisztviselő. Hogy ugy fejezzem ki magam: az ur az a falusi paraszt biró. Hanem persze, az intézmény létesitésekor más szempont lebegett a törvény alkotói szeme előtt, valamint a mi munkakörünk is azóta lett lassan, lassan ide kiterjesztve. Ezen tehát, az akkori szempontból nézve a dolgot, ha fenn nem is akadok, de az minden esetre kivánatos, hogy a körülmények ilyen nagy mérvü megváltozásával, a viszony is a maga helyes aránya szerint változzék meg.

Mondom, ezekben én mind egyet értek czikkező urral. Hanem bátor leszek valamit megjegyezni, a mit én czikkéből csak burkoltan sejtek, de világosan nem látok. Tudniillik précizirozni kellene a mi pragmatikánkat. Ezt szeretném látni. Nézzünk szét az országban s ha ugy tetszik épen saját Udvarhelyvármegyénkben! van-e valmely hivatali kar, melynek tagjaival olyan kurtán és könnyen elbánnak mint velünk? Legeslegkönnyebb dolog a világon minket elcsapni, vagy fejezzem ki magamat hivataloson: állásától végkép felfüggeszteni. Nagyon sok szomoru példát tudnék mutatni itt a mi körünkben. Hanem értsük meg egymást. Nem azt akarom én mondani, hogy mi olyan kiváltságos nebántsd-virágok legyünk, kiknek minden hibáját kegyesen elnézzék. Nem; ezt nem akarom és nem akarhatom. A ki hibás, az lakoljon, ezt kivánja az igazság, ezt kivánja a jogrend Istennek hálá jogi-államban élünk. Hanem igen is kivánom megállapitani és megszigoritani azokat a módokat, melyek a hibást sujtják és megszigoritani, hogy minket mirnixdirnix csak mindjárt ne csapjanak el, mint valami cselédet. Semmi sincs annyi, mint elcsapott jegyző. Alólunk mindjárt csak rántják ki a pokróczot s kötik az uti laput a talpunkra! Uraim! gondoljuk meg, hogy mi is emberek vagyunk, mi is tévedhetünk! Gondoljuk meg, mit fennebb emlitém, hogy hányféle ügyet szolgálunk, melyeket teljes szakértelemmel elsajátitani szinte nem is tudunk! Gondoljuk meg, hogy családapák s a legtöbben terhes családot tartó apák vagyunk! Nagyon kevés az közülünk, kinek esetleg magán vagyona van. Egy 7—8 tagból álló családott csak ugy szélnek ereszteni egy ilyen előhaladot! és humánus században, talán nem a legemberiebb bánásmód. Felfelé félnünk kell minden hivatalos urtól, lefelé minden falusi paraszttól (— Hiszem, hogy lehetnek közülünk kivételek is!) — Azután ha valamelyiknek nem tudunk eleget tenni, vagy valamiben tévedünk, akkor jön a birság, jön a fegyelmi, jön a felfüggesztés. Volt eset, hogy egy kollegámat igazán a kinos nyomor, a végszükség kényszeritette, hogy pár forint hivatalos pénzt elköltött — abban a reményben, hogy talán megakad a községi pénztárba egy kis pénz és saját fizetését kifizetve, helyre pótolja. Véletlen jött a vizsgálat, megállapitották a sikkasztást s ő megitta a keserü levet. Ismétlem, nem a hibát akarom menteni, sem palladiumot tartani a bünös feje fölé. Ez tőlem távol van. Csak röviden: nekünk több függetlenséget, több humanismust és pragmatikát!

Ennyit akartam mondani emlitettem czikk kiegészitéséül! *Jegyző.*

Ugron János orsz. képviselő. Mint előre jeleztük — Ugron János birtokost, vármegyénknek hajdan közszeretetben állott alispánját e hó 3-án az udvarhelyi választó kerületben egyhangulag országos képviselőnek választották. A választási mandátumot Sándor Mózes kir. tanácsos, tanfelügyelő, választási elnök adta át a küldöttségileg meghivott uj képviselőnek, kit az elnökön kivül egy választó polgár is üdvözölt. Ugron képviselő meghatva mondott köszönetet a megtisztelő bizalomért s kijelentette, hogy jövőre is a székely nép boldogulásának előmozditására szenteli idejét. Ő közvetlen közelből, — ugy szólva — tapasztalatból ismeri székely véreinek sanyaru helyzetét, gazdasági és ipari életének pangását s egyetlen alkalmat sem fog elszalasztani, hogy leplezetlenül, a maga valóságában feltárhassa annak helyzetét. Egyuttal utmutatást, gyógyitó balzsamot is keresve a lehető leg-

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

Sombori József a székelyek áldozó-poharáról.

— Közli: **Fülei Sz. Lajos.** — (4. folytatás.

A „Székely-Udvarhely" eredeti tárczája.

Világositó Jegyzetek.

1:) A' Székely Nemzet és nevezet eredetéről senki még olly tudományos és Diplomatikai készülettel nem irt mint Benkő Josef Hazánk fia (: T'ansilvania Edit Vindobon 1778:) imago nationis siculicae Claud. et Cibinii 1791:) E' derék nemzeti Irónknak munkája után elég világos az a' Tudos Timon Tassching és Práy véleményeiknek ellenére (: kik majd Jászok, kúnok, majd P............. maradékainak vélik a' székellyeket:) hogy a' székellyek az Átilla Hunnussainak valóságos maradékai. Tiszteletre méltó Iróink Thuroczy János, Oláh Miklos, Heltay Gáspár nem irtak meséket a' Székely Nemzet eredetéről; — A' Magyar és Székely nemzet felett hajnalló Diplomatika az ő tekinteteket többé meg homályosithatatlanul védi. — Emlékezet van a' székely Nemzetről 1096 a' Mitkoviai Püspökség historiájában (: lásd Benkőnél:) A' II ik András király Privilegiumában mellyet adott a' szasz nemzetnek 1224 en IV ik László királynak Diplomájában mellyet adott a' székelyeknek 1289-ban sept. 17 én. D[illegible] elle a tudos világnak nagyobb Diploma verbőczynél? A' Magyar hármas Tőrvény könyvnél (: III Rész 4 czikk:) melly a magyar nemzetnek kézről kézre szájról szájra adott örökös hagyományán és a' mi több annyi királyok Diplomáin épült? Ezekből elég világos, hogy a' nemes székely nemzet Hunnus Ivadék és a' Magyar nemzetnek testvére.

A' Székely Nemzetet pedig nem annyira a' Grammatika, mint a' Historia fejti meg — Havas elföldiből mint szállásokból kimozdulván a' Hunnusok a' régi Daciának azon hegyes völgyes, erdős havasos részében, mely a' mái Székelyföld telepedtek meg — Barmaikot és hadban nem mehetőköt, és egyébb vagyonnyaikot szükséges örizet alatt itten hagyták, 's ezen szállásról hódoltatták meg Pannoniát, — És hogy illy idegen járatlan tartományokban mindenkor tévelygés nélkül a' szükséges esetben vissza tudnának térni a' Kárpát hegyével egybe lántzolt nagy hegyek és bérczek alyán mely délszaknak kanyarodik az Oláh Országból kis 's bé járó uttól kezdvén (: hol a' székelyföld határa vagyon:) nagy árokkal mellékezett jegyes utat készitettek Pannonia felső részeibe fel, — Mely árok ma is majd Csősz, majd Hon árkának neveztetik, — És nem csak itt, az Hirgita déli bérczei alatt, egész mértföldekre látható ma is, hanem felső Magyar országonis sok helyeken (: Lásd Benkő Siculia:)

Volt valaha Atillának székelyföldön szállása, széke udvara? hihető ugyan, de nem lévén bizonyos nem erősittem, de volt Budának az ő Testvérinek a' mit a' tölle épitett várnak nevezte és omladéka ma is bizonyittanak, Kéttségen kivűl való dolog tehát az, hogy a' Hunnusoknak ezen a' földön szállások, székek, ülések telepedések volt, a' mi mind csak edgyet tészen, 's ennél fogva ezt a' Tartomány székhelynek nevezték. —

Üdő jártával pedig az Atilla, birodalmának romlása után vissza vonult Hunnusok székhelyeknek mondották magokot. — Ebből Deákul székelyius, könnyebb hangon Siculus, németül Zechely, oláhul pedig Szekuj lett, — Siculia pedig mái napig a' nemzet nyelvén Székelyföld: ennek pedig össi nemes birtokos lakossa Székely a' lágyabb hangoztatás kedvéért, mind közből az *h* mind végén az *i* betü kihagyatván, vagy pedig az *i y* ra változván (: Székelyi — Szekelly:)

(: 2:) Az Hunnusok Scitha nemzettség vóltak, a' Scithákról tudjuk Herodotos után (: L. 4. C. 59:) hogy mindenek felett Vesztát, azután Jupitert, Tellusz Apollót, Venust, Márst, Herculest némelyek Neptunust is tisztelték. De ezek a' Görögöktől kölcsönözött Istenek voltak és hihető csak azok által tiszteltettek kik hozzájok közelebb voltak. Az éjszaki Scithák Napot és Holdat imádtak ezt gyanithatni a' Hunnusokról és székelyekről is.

Herodotus aztis jegyzi meg, hogy a' görögök istenéik közül Márst mindenek felett tisztelték a' Scithák is a' vas kardot, mint Mársnak képét ugy tekintették, Márs tiszteletének a' K.......ban nyomait találjuk a' Hunnusoknak (: Priscus Rhetor:) az Avaroknál (: Menander Protector:) a magyaroknak Thuroczy Bonfin Verbőczy I R. 3 czikk:) De mind ezek mellett csak homályban marad a' székellyek régebben imádott Istene.

(: 3:) Rabonbán hihető hogy ezen Fő hivatal neve eme két szóból: Rabon és Bán eredt Rabbi, Rabbon, Rabboni napkeleti nevezetesen zsidó nyelven Mestert, Tanitót, Papot tészen. Bán Bán pedig szláv nyelven Urat, Igazgatót jelent. Ezt a' Székelyek Europában kaphatták amazt pedig Ásiából hozhatták. Elé fordul majd alább azis, hogy Fő, nagyobb és kissebb Rabonbánok voltak. —

(: 4:) Ezen a' Compilator András Máttyás ellenkezni láttzik, minden eddig meg jelent Iróinkal kik Irnákról azt mondják, hogy a' Huntábornak egy csapatjával a' Fekete tenger mellett visszatért Asiába a' régi Hunniába. A' Székellyeknek pedig, kik Pannoniából Czegléd felé jőttek haza Siculiába, mint egy három ezeren semmi különös vezért nem adnak (: Thurocy:)

A' mi Irnáknak más útra szakadását illeti, meglehet, de azért a fekete tenger felől könnyen székelyföldre térhetett azokkal kik nagy Hunniába visszamenni nem akartak, A' mi pedig a' Thuroczytól feljegyzett három ezer számot nézi, ez éppen az a' botránkoztató kő, mellyet feljebb emlitett Tudosok Critikájok Utjából el hengeriteni nem tudván, idegen sátorokban keresték a' Székellyek származását. — Tudniillik meg nem foghatták miképpen illy marokni nép álapodhatott volna meg Ellenségeinek közepette. Hol ott ez az ok magában is kicsin lévén éppen elenyészik, ha el gondoljuk hogy a' Huntábornak ezen maradványa 3000 ember csupa fegyver viselő és a' maga itt honossaihoz siető nép vólt. Ha pedig /: a' Compilator szerént, hogy Irnáknak maga kisérőivel hozzájok került, söt Rabonbánjok is vólt, ugy fel van minden nehézség óldózva csak a' Ihalab vezeték marad homályban.

(: 5:) Hat—kő—vér itten a' másolok hibáját lehet gyanittani én igy olvasnám — Hat — kő — tőrvén vagy Hat—kövü—tőrvén. Ezek valának pedig a' szövettség tőrvényei. —

I. Senki az Arpad Férjfi maradékán kivül a' Pannon főldén Fő hatalommal ne birjon. /: Pannon főlde neve alatt értetődik Erdély is a 'Székely főldön kivül. —

II. A' melly főldet valaki maga különösen szerzett, az maradjon az ő tulajdona. — A' mit pedig közerővel, az oszoljék igazságosan a' szerző felek között.

III. A' közönséges bajok a nép edgyet értéséből igazittassanak.

IV. A' ki a' nemzet igazgatója eránt hitét megszegi vagyonnyát és fejét vessze el, a' Fő Rabonbán áldozattya előtt.

V. Ha valaki ellenére jár a Fő' Rabonbán Méltóságának számkivettessék.

VI. Ha valaki a' Fő Rabonbán áldozattyára meg nem jelenik verettessék keresztül.

(Vége köv.)

Vizsgai iráshoz szükséges ürlapok legolcsóbb árban a „Székely-Udvarhely" kiadóhivatalánál (Betegh Pál könyvkereskedése Székely-Udvarhelyt) kaphatók.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

sürgősebb orvosláshoz. A választást villásreggeli követte a Papp Zakor-féle vendéglőben, hol a képviselőt Bálint Simon szentkirályi, Bálint Imre oroszhegyi v. polgár, Gálffy István jegyző s többen felköszöntötték. Ugron János egy hosszasabb pohárköszöntő keretében kifejtette álláspontját s igen figyelemre méltóan indokolta a szabadelvüpárt iránti rokonszenvét és ahhoz való csatlakozását. Majd Demeter Lőrincz dr főszolgabiró Széll Kálmán magyar miniszterelnököt igen lendületes szép beszédben éltette s ezen alkalomból a választó polgárok üdvözlő sürgönyt intéztek a miniszterelnökhöz. Pálffy György a vármegye fő- és alispánját; Bálint Simon a főszolgabirót; Rettegi József atyhai plebános Tibád Antalt, a volt képviselőt és uj közigazgatási birót köszöntötte fel. Ezen kivül még igen sok felköszöntő volt s a villásreggeli belenyult a déli ebéd idejébe is.

A tagositás feletti siralmak.

Szerkesztő ur!

Kérem, elégedjék meg e megszólitással a mai nagyságos világban, mikor a czimkórság inkább pusztit vagyoni és erkölcsi téren, mint a kolera, vagy a petecs, mikor már a levegő is meg kezdett büzösödni e társadalmi rothadástól.

Emlékezhetik rám, a kardvágásos homloku vén emberre, a ki 40 évig vezetém a jegyzői tollat a piskii mulatság után. Más megye fia vagyok. Véletlenül tudám meg a lapja hasábjain történt mélyreható felszólalásokat a birtokrendezés mostani menetének valóban szomoru volta miatt. Az önök gazdasági egylete igazán nagy szolgálatot tett, mikor a kérdést felvetni magát elhatározta. A „Székely gazda“ hozzászólása minden szerénykedése mellett is nagy erkölcsi bátorságra vall, valamint az ön eljárása is, mikor annak lapjában helyet adott.

Meglepő vala nyomban a Benedek Elek mesterileg megrajzolt képe arról, hogy miként mérik ki a nép lábai alól a földet s bizalmas levele arról, hogy mily izgalomban tartja őt a kérdés.

Ez az ur jól látta minden nyáron, hogy csak a tőszomszédjában is mi folyt. A magyar nép multját és jelenét oly igazán és nagy tanulmánynyal bemutató irónak nem vala szüksége semmiféle magyarázatra, mert őmaga látta a dolog menetét. A mérik a földet czikk tehát sokszorosan fontos.

Pár nap előtt kapám Kolozsvárról egy vén barátom utján az ottani „Ujság« czimü napilapnak idei 87. és 88. számait, melyekben terjedelmes hasábokon keresztül mondja el Deák Gyula birtokrendező mérnök a maga tapasztalatait a kérdésről gyakorlott tollal, széles körültekintéssel, lelke mélyéről tömören ugy, hogy a sorok között még többet lehet olvasni, mint a mennyi irva van.

Ez már engemet is megmozgatott. Egy tekintélyes egylet kibontja a zászlót. Nyomban egy gazda visszafojtott keserveinek ad hangot; egy független iró gyászképet rajzol, egy szakember saját tapasztalataiból kiindulva a lehető javitásra irányult sikertelen küzdelmeit, kisérleteit tárja fel. Mindezek a körülmények megmozgatának engem is, mert mindannyian ugyanazt beszélik előleges összeegyezés nélkül, hogy t. i. a birtokrendezés mostani és eddigi menetének tábláján felette nagy hiba van a kréta körül, melyre ha az egyik egy jót felir is, de a másik kettőt töröl s igy a vége elmaradhatatlan bukás akarva, nem akarva s igy a szegényedésnek, népvándorlásnak s már-már elhordozhatatlan nyomoruságnak egyik fő okozója.

Ha valaha valamely közérdekü kérdés a kiszámithatatlan károkat és romlást okozott gyakorlat után ujabbi sietős megvitatást és orvoslást érdemelt, ugy ez megérdemli. Mert ha a kisebb-nagyobb gazdáink és népünk nagy részének nem marad föld a lábai alatt, az távozni kénytelen oda, a hol kenyeret kap. Ez pedig nemzeti veszedelem.

A dolgot különböző oldalról festő fennebbi közlemények mindenikének végeredménye az, hogy a rendszer hibás, hogy a miatt fejetlenség uralkodott és uralkodik a birtokrendezésben részt vett összes tényezők között, hogy a zavarosban kedvök szerint halászhattak, sokan vesztettek és gazdagodtak a közgazdasági érdekek hátrányára.

Mindannyian látják a nagy veszedelmet, mely hógörgeteg módjára ragadja magával a gazdaközönség és nép nagyrészét s gyakorlati javaslatokat tesznek a helyzet megváltoztatására, kiélesedhető szemrehányások, hibáztatások helyett,

Én is sok visszaélést láttam és látok mindennap. A kapzsiság felette lábra kapott minden vonalon gazdák és müködők között. A tisztakezüség és valódi karakteres eljárás megritkult. Az első foglalás alkalmával megközelitőleg sem folyt olyan élethalál harcz a földosztás felett, mint most foly a régi alapok megbontásával s a ki a telekkönyvi és kataszteri helyzet hiányos és felette zavaros voltát ismeri, lehetetlen, hogy sürgős segitségért ne kiáltson.

Quidquid agis, respice finem = akármit cselkszel, nézd mindig a végét. Az intézők kezdetben nem vigyáztak ez igazságra. Ma már látható a szomoru vég.

Deák dicséretre méltó bátorsággal a gyakorlati megoldásra egész sor javaslatot teszen meghallgatás reményében. E kezdeményezés még korábban szakkörökből kellett volna hogy kiinduljon. Ha most sem kelt figyelmet sajtóban és gazdakörökben, birói, mérnöki, kataszteri és pénzügyi nagyobb asztaloknál, akkor az igazságos és komolyan gondolkozó közönség tartózkodás nélkül fordulhat ellenök, mert ők magok mondanak saját fejeikre itéletet.

Csak azt sajnálom, hogy a Deák czikkét is nem látja egész terjedelmében e lap közönsége.

A nemzetmentő terveknek egész raja szállong a légben. Ezeknek legnagyobb része a gyakorlati és a helyzettel ismerős ember előtt csupa üres szólam. A birtokrendezés folytatása, vagy megállitása és a telekkönyvi zavarok sietős helyrehozása az égető és odázhatatlan kérdés! Ki lesz az, a ki e czélból egy értekezletet hiv össze? . . . s ki lesz az, a ki kibontakozást eszközöl? . . .

Epedve várom sokad magammal.

Másmegyei jegyző.

Utasitás

a hazai iparnak állami kedvezményekben való részesitéséről szóló 1899. évi XLIX. t.-cz. végrehajtása tárgyában.

Kereskedelemügyi m. kir. minister. 15885.-IX. 1900.
A hazai iparnak állami kedvezményekben való részesitéséről szóló 1899. évi XLIX. t.-cz. végrehajtására a földmivelésügyi, pénzügyi és belügyi minister urakkal, illetőleg Horvát-Szlavonországokra nézve a horvát-szlavon-dalmátországi bán urral egyetértőleg a következőket rendelem:

I. Fejezet. 1. §. A törvény 1. §-ának 1. pontja szerint állami kedvezményekben részesittetnek a technika fejlődése szerint berendezett azon gyárak, a melyek a magyar szent korona országaiban a jelen törvény hatályba lépte előtt gyárilag elő nem álliottt iparczikkeket készitenek. A törvény ezen rendelkezéséből kifolyólag szükségesnek mutatkozván annak megállapitása, hogy mely ipartelepek tekinthetők gyáraknak, irányadó szempontokul a gyári jelleg megállapitásánál á következők veendők figyelembe:

Gyáraknak tekintendők azok az ipartelepek, melyeken legalább 20 munkás foglalkoztatása mellett, zárt helyiségekben, rendszerint gépek igénybevételével és munkamegosztással iparczikkeket állitanak elő vagy dolgoznak föl és a melyeken alkalmazott munkások a munkamegosztás, valamint az ipartelep vezetéséhez szükséges magasabb képzettség folytán rendszerint huzamosabb alkalmazás mellett sem sajátitják el azon ismereteket, melyek őket hasonnemü ipertelepek vezetésére képesitik.

Ezen ismérvek alól kivételelnek csak abban az esetben van helye, ha ezt az illető iparág természete követeli. (Pl. mezőgazdasági szeszfőzdék, tejet ipari czikkekké feldolgozó telepek stb.)

Valamely iparczikk gyárilag előállitottnak akkor tekintendő, ha olyan telepen készül, melyre a fentebb megállapitott ismérvek illenek.

2. §. Minthogy a törvény 1. §-ában fölsorolt iparágak forgalomkörébe oly üzemágak is bevonhatók, melyeknek az állami kedvezmények engedélyezése utján történendő támogatását a törvény nem czélozza, félreértések elkerülése czéljából a törvény intenczióinak megfelelően, egyes iparágak ismérvei gyanánt következők szolgálnak:

1. A törvény 1. §-ának 2. a) pontjában emlitett kőedény alatt (megkülömböztetésül az ugynevezett fazekas áruktól) oly fehéres törésü agyagáruk értendők, melyek kiégetése közben a máz az áruk anyagával összeolvadt és ez utóbbitól meg nem külömböztethető.

2. Ugyancsak a törvény 1. §-ának 2. a) pontjában emlitett palaczküveg alatt kizárólag boros, sörös, pezsgős és ásványvizes palaczkok értetnek; mig márványfejtéssel és megmunkálással foglalkozó vállalatok alatt azok az ipartelepek értendők, melyek egyrészt hazai márvány fejtésével foglalkoznak, másrészt természetes hazai, nem pedig müuton készült márványnak iparczikkekké való feldolgozását eszközlik, mindkét esetben természetesen a technika fejlődésének megfelelő gépberendezés mellett. A törvény 1. §-ának 2. a) pontja alá azonban nem tartoznak azok az ipartelepek, melyek a márványnak vegyi gyárak számára való előkészitésével (például zuzásával) foglalkoznak.

3. A törvény 1. §-ának 2. b) pontjában emlitett szerszámgépek alatt a furó-, gyalu-, eszterga-, maró-, csiszoló-, vágó-, lyukasztó-. hajlitó-, sajtoló- és kalapácsoló-, vagyis olyan gépek értendők, melyek segélyével az egyes iparczikkek alakittatnak, mig a többi gép (pl. szövőszék, simitógép stb.) az ipari anyagmegmunkáló gépek csoportjába tartozik.

4. A törvény 1. §-ának 2. e) pontjában emlitett és vegyi készitményeket előállitó gyárak alatt oly ipartelepek értendők, a melyeken az egyes vegyi termények előállitására alkalmazott eljárások közben vegyi anyagcsere-bomlások mennek végbe, azok az ipartelepek tehát, melyek csupán egyes anyagok keverésével foglalkoznak, vagy a melyeknél vegyfolyamatok az egyes eljárások alapját nem képezik és ezek, ha elő is fordulnak, csupán alárendelt jelentőséggel birnak, egyátalán nem esnek a törvény határozmányai alá.

5. A törvény 1. §-ának 2. c) pontjában emlitett és vegyi készitményeket előállitó gyárak közé tartoznak a mezőgazdasági szeszfőzdék is, vagyis azok a szeszfőzdék, melyeknél a következő feltételek együttesen megvannak:

a) az illető szeszfőzdének valamely mezőgazdasággal akként kell összekötve lennie, hogy kizárólag vagy legnagyobb részben a mezőgazdaság terményeiből nyerje a szesztermeléshez szükséges anyagokat, viszont a szesztermelésnél nyert moslékot, mint takarmányt, vagy legalább is az e moslékon hizlalt marhától származó trágyát ennek a mezőgazdaságnak szolgáltassa:

b) A szeszfőzdének üzletterjedelme az egyes havi bejelentési időszakokban naponként átlag hét hektoliter alkohol termelését meg nem haladhatja és annak a mezőgazdasághoz tartozó szántóföldek, rétek és legelők területéhez olyan arányban kell állania, hogy a havi bejelentési időszak egy-egy üzleti napjára eső átlagos alkoholtermelés hektáronként három liter alkoholt meg ne haladjon;

c) az egy-egy termelési időszakban termelt alkohol összes mennyisége 1680 hektoliter alkoholt meg nem haladhat.

Ha valamely mezőgazdasági szeszfőzdénél utólagosan kitünnék, hogy a mezőgazdaságiak közé való sorozás iránt az a) pontban megszabott feltétel már eredetileg hiányzott vagy hiánya utólagosan állott be, vagy a szeszfőzdének üzletterjedelme az üzleti időszak bármely egyes havi bejelentési ldőszakában a b) pontban megszabott legmagasabb naponkénti alkoholtermelést meghaladta, vagy végre, ha a c) pontban megszabott legnagyobb termelés be nem tartatik: a szeszfőzde mezőgazdasági jellegét és a nyert állami kedvezményeket elveszti.

A törvény idézett határozmánya alá tartoznak az illető mezőgazdasági szeszfőzdével együttesen állami kedvezményekben részesittetnek azok a kapcsolatos szeszfinomitók is. melyek mezőgazdasági szeszfőzdékben léteznek és csakis a saját nyers szeszüknek finomitását eszközlik.

Azok a szeszfinomitók ellenben, melyek mezőgazdasági szeszfőzdékkel helyi összeköttetésben állanak ugyan, de az illető szeszfőzdékben termelt nyers szesz finomitásán kivül még idegen termelésü nyers szesz finomitásával is foglalkoznak, mely czélból szabad raktárrá nyilvánittatnak, a kapcsolatos mezőgazdasági szeszfőzde részére engedélyezett állami kedvezményeket csakis a saját termelésü nyers szeszre nézve igényelhetik.

A törvény most tárgyalt határozmányainak megfelelő alkalmazhatása érdekében is kötelessége a szeszadó ellenőrzésével megbizott pénzügyi közegeknek a felett őrködni, hogy a mezőgazdasági szeszfőzdék közé való soroztatás összes feltételei meglegyenek.

6. A törvény 1. §-ának 2. g) pontjában emlitett azon bányászati vállalatok alatt, a melyek fémeket lúgzás, foncsorozás vagy villamosság alkalmazása mellett termelnek, oly müvek értendők, melyek akár a bányából vagy zúzóból közvetlenül kikerülő bányatermények és marákból, akár az előzetesen pörkölt kohósitott félterményekből választják ki a fémeket nedves uton lugzással, foncsoritással, avagy a villamosságnak vegybontó tulajdonsága segélyével.

7. A törvény 1. §-ának 2. h) pontjában emlitett mütrágyagyárak alatt oly ipari vállalatok értendők, melyek az egyes trágyázásra használt anyagoknak nem csupán fölaprózásával vagy őrlésével foglalkoznak, hanem az egyes mütrágyákat rendszerint vegyfolyamatok segélyével elő is állitják. Nem tartoznak a törvény ezen határozmánya alá azon gypsgyárak, melyek trágyázási czélokra való gypset állitanak elő.

8. A törvény 1. §-ának 2. i) pontjában emlitett cognacgyárak közé kizárólag azon cognacgyárak tartoznak, melyek a cognacot borból vagy törkölyborból kizárólag lepárolás utján állitják elő. Ezek a gyárak a következő feltételek alatt részesittetnek a törvényben meghatározott állami kedvezményekben:

a) Az állami kedvezményekben részesülő cognacgyárak állandó pénzügyőri felügyelet alá helyeztetnek. E végből köteles a vállalkozó a vállalat közvetlen és állandó felügyeletére kirendelt pénzügyőri közegek számára arra alkalmas füthető helyiségeket, mint lakást és irodát átengedni és a lakóhelyiségek, valamint az iroda számára a füteshez és világitáshoz szükséges anyagot szolgáltatni és az államkincstárnak az állandó felügyelettel felmerült költségeket megtériteni.

b) a cognac-gyár zárt területére szeszt és mesterséges cognac gyártására alkalmas esszenciákat vagy szagositó anyagokat bevinni nem szabad.

c) Az állandó felügyeletre kirendelt pénzügyőri közeg tartozik a gyártelepre érkezett minden bor- vagy törkölybor-szállitmányból, a szállitmány mennyiségének feljegyzése mellett mintát venni, izlelés által megállapitani, vajjon a szállitmány tényleg bor-e, nemkülönben ennek szesztartalmát megállapitani. Tartozik továbbá a mintának egy részét lepecsételve és a szükséges jelzésekkel ellátva, utólagos ellenőrzés czéljából visszatartani és gondosan megőrizni.

d) Minden bor- vagy törkölybor-szállitmány, mielőtt a gyár szabad rendelkezésére bocsáttatnék az állandó felügyeletre kirendelt pénzügyőri közeg által, hektoliterenként két kilogramm konyhasóval denaturálandó.

e) Olyan esetekben, a mikor kétely merül fel az iránt, vajjon a szállitmány tényleg bor, vagy törkölybor-e, vagy ha a bor vagy törkölybor szesztartalma 15 százeléket meghalad, költeles az állandó felügyelettel megbizott pénzügyőri közeg a szállitmányból vett minta egyik részét azonnal a legközelebbi állami vegykisérleti állomáshoz abból a czélból megküldeni, hogy megállapittassék, vajjon az tényleg bornak vagy törkölybornak tekinthető-e? Mindaddig, mig a vegykisérleti állomástól a válasz be nem érkezik, a szállitmány hivatalos ellenzár alatt tartandó és tagadó válasz esetén a szállitmány a gyár szabad rendelkezésére nem bocsátandó és a tényállásról a gyártelepre nézve illetékes m. kir. pénzügyigazgatósághoz azonnal jelentés teendő.

f) A gyártelepekről kiszállitandó minden egyes cognac-küldemény alkohol-foktartalma és a küldemény mennyisége az állandó felügyeletre kirendelt pénzügyőri közeg által megállapitandó és egy erre a czélra vezetendő előjegyzésbe bevezetendő.

Az állandó felügyeletnek miként leendő teljesitésére vonatkozó részletes utasitás esetről-esetre külön fog kiadatni.

g) Állami kedvezményekben csak azok a cognacgyárak részesithetők, melyek tulajdonosainak a magyar állam területén nincs egyszersmind olyan más cognacgyáruk is, a mely a fenti a)—f) pontok alatt körülirt ellenőrzés alatt nem áll.

9. A törvény 1. §-ának 2. j) pontjában emlitett ásványolaj-gyárak alatt az ásványolaj finomitásával foglalkozó oly vállalatok értendők, a melyekre nézve az ásványolaj-vám felemeléséről és az ásványolaj-adóról szóló 1882. évi XVIII. törvényczikk 6. §-ában felsorolt iratok az illetékes m. kir. pénzügyigazgatóságnál szabályszerüen bemutattattak.

Az ugyanezen pontban emlitett és ásványolajat —, továbbá kálisókat kutató vállalatok a törvényben meghatározott állami kedvezmények végleges megadását csak akkor igényelhetik, ha a kutatási munkálatok már annyira előhaladtak, hogy a vállalkozás komoly volta iránt kétség fel nem merülhet.

10. A törvény 1. §-ának 4. pontja szerint állami kedvezményekben részesittetnek a törvény hatályba lépte után felállitott mindazon vállalatok, melyek nagyobb számu háziiparosok rendszeres foglalkoztatására vannak alapitva. Az esetről-esetre történendő külön elbirálást fentartva, háziipar alatt az ipari munka azon faja értendő, mely önmagában véve kizárólagos kereseti forrásul rendszerint nem szolgál és a melylyel foglalkozók rendszerint mezőgazdaságot is folytatnak s egyes iparczikkeket, főleg a mezőgazdasági munka szünetelése alkalmával rendes ipari munkások igénybe vé-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

szége mellett alkalmak elő.

11. A törvény 1. §-ának 3. pontjában említett szövetkezetek és az e pontjában említett telepek kizárólag azok részesíthetők a törvényben foglalt kedvezményekben, melyek a törvény hatályba lépte után keletkeztek. (Folyt köv.)

TANÜGY.

Tanítók figyelmébe. Hivatkozva a „Székely-Udvarhely" múlt számának Tanügy rovatában közölt értesítésére, helybeli tanítóságot, hogy a gazdasági tanfyamokra vonatkozó részletek iránti folyamodványokat hozzám ban való részletek iránti folyamodványokat hozzám folyó hó 17-ig terjesszék be, mivel a Székely-Udvarhelyt figyelembe nem vételnek. Székely-Udvarhelyt, 1900 május 3. Sándor Mózes, kir. tanfelügyelő.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Hegedüs miniszter diszpolgár.** Magyar-Csákod község — Hegedüs Gyula kereskedelmi m. kir. miniszter csalódjának ősi fészke — mint biztos forrásból értesülünk, közelebbről tartandó képviselői közgyűlésén diszpolgárnak választja a pártalapító szabadelvű kereskedelmi miniszert. Az erről szóló diszoklmánnyt egy nagyobb számú székely küldöttség fogja keszbesíteni a miniszternek Budapesten.

— **Kinevezések.** Macskásy Ignácz helybeli m. kir. posta- és távirdatisztnek II. osztályú tisztelt. Szabó Ferenczy György m. kir. posta- és távirda főtisztnek; Folbert György m. kir. posta- és távirda segédtisztnek a III. osztályú helybeli m. kir. posta- és távirda segédtisztnek a II. osztályú segédtisztnek kinevezte. — Az igazságügy m. kir. miniszter Szász Ákos székelykereszturi kir. járásbirósági aljegyzőt az ottani kir. járásbirósag mellett alkalmazott ügyelszegi megbízott alkalmi helyettesének Gergely Ferenczet helybeli kir. járásbirósági joggya' onoc, mint segédjét az illetni kir. törvényszékhez aljegyzőnek nevezte ki, — A király Schönfeld Antal lovag helybeli m. kir. ügyészt a budapesti tisztelhetőtlen, a helybeli István m. kir. ügyészt a kakaszparancsnokat m. kir. csendőrségi hadnagynak nevezte ki. — A pénzügyi m. kir. miniszter Derzsi Béla helybeli lakost a helybeli kir. pénzügyi igazgatóság melle rendelt segédhivatalnoknak az ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornoknak nevezte ki.

— **Előléptetések.** Lányi Imre a helybeli kir. posta és távirda derék főnöke a IX. fiz. osztály. A kereskedelmi m. kir. miniszter a leti előléptette. A kereskedelmi m. kir. miniszter a helybeli kir. all. kö- és agyagipari szaktisolonál Spaller József rendes tanárt a IX. fiz osztály 1-ső osztályba, — Halbich Jakab agyagipari mintamester pedig a XI. fiz. oszt. 1-ső osztályba léptette elő. Benkő Ferencz helybeli m. kir levelhordó pedig a XI. fiz. osztályba 700 koronára lépett elő.

— **A vármegyei főorvosi állásra** Hollaky Arthur, vármegyei főorvos, Ungvyel József közkórházi igazgatófőorvosát nevezte ki ideiglenes, illetve helyettesi minőségben.

— **Szineszet.** Csóka Sándor szinigazgató mintegy ötven tagbol álló elsőrendű szintársulatának titkára: Vihary Elemér — mint értesülünk — e hó 8—10-ko Vihary Elemér — mint értesülünk — e hó 8—10-ko közt városunka érkezik, hogy a helbel-gyujtés czéljaból müpártolló közönségünket szemelyesen felkérhesse. Ajánljuk szives figyelmébe annál is inkább, mivel csak kellő pártolás mellett lehetséges egy oly kitünő szintársulatot, mint a Csókáé megnyerni s valódi müvészt szívunolaton élvezni.

— **Az udvarhelymegyei házi iparegylet** f. hó 20-án délelőtt 10 órakor Székely-Keresztúron a városháza tanácstermében tartandó rendes közgyűlésére tisztelettel meghívja tagjait. — 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyvet hitelesítők megválasztása. 3. Titkári jelentés. 4. Zárszámadások 1897, 1898 és 1899-ről. 5. Intézkedés a hátralékos tagsági díjakra nézve. 6. Tisztviselők választása. 7. Indítványok. Székely-Keresztúr, 1900 május 4. tása. 7. Indítványok. Székely-Keresztúr, 1900 május 4. Sándor Mózes, alelnök, Barabás József, jegyző.

— **Az első majálist** e hó 24-én (idő szüttörtökön) a helybeli ev. ref. kollj. ifjusága rendezi városunkban a Galter-fele kerthelyiségben. A rendezőbizottság mindent elkövet, hogy ezen mulatság is mellett legyen az ifjusag eddigi, jó hírnevéhez. A meghivókat a napokban küldik szét.

— **Munkácsy Mihály meghalt.** Bornbol jelentik, hogy Munkácsy Mihály magyar festőművész május 1-én délben az endenichi gyógyintézetben meghalt. A világhírű festőművész neje karjaiban lehelte ki nemes életét. Munkácsy Mihály hamvait Budapestre hozzák s tithon fogják eltemetni. Nyugodjék békében!

— **Városi közgyűlések.** f. hó 10-én délelőtt 9 órakor Damokos Andor dr. vármegyeünk alispanja elnöklete alatt vérsei végrehajtó-választási közgyűlés és 10 órakor folytatólagosan Gyarmathy Ferenc dr. polgár elnöklete alatt a városi képviselő évi rendes közgyűlése lesz a város becsületének nagytermében.

— **A sz.-udvarhelyi jótékony egyesület** rendes évi közgyűlése folyó ev majus hó 6-án d. u. 2 órakor tartja meg a vármegyeház kistermében, melyre a tagokat ezen az uton is tisztelettel meghívjuk. Tárgysorozat: 1. Elnök megnyitó beszéde. 2. Titkár jelentése. 3. A számadás megvizsgálásra kiküldött bizottság jelentése. 4. Indítványok. 5. Tisztujtás. 6. Egyéb ügyek. Az alapszabályok 6. §-ának f pontja szerint, ha a gyűlésre alapszabályok 6. §-ának f pontja szerint, ha a gyűlésre 40 tag meg nem jelent, 14 napra uj gyűlés hirdetendő, melyben a jelenlévők határozata jogérvényes. Közgyűlés előtt választmányi gyűlés lesz. Székely-Udvarhely, 1900. ápr. 8-án. A választmány határaztatából: Ozv. Török Pálné, e. elnök, Bod Károly, e. titkár.

— **Május hó 1-seje Derzsben.** Szép és magasztos ünnepélyt rendezett a derzsi állami iskola tanítóestülete a napon. Április hó folyamán Derzs községtől kezdve Kányád községig haladó mintegy 2 km. terjedelmű 100 darab magas törzsű eperfat ültetett ki az az utnak szélére Szathmári Miklós ig-tanító felügyelete alatt az iskola felnőtt ifjusága, melyet vedkerétes kézre zárva és az iskolaszéknek Huzamos időn át hirdeti e nap magasztos voltát annyival inkább, mivel ugyanis ezen napjan az ifjusag ünnepi ruhát öltve zeneszóra, zászlok alatt vonult ki falujaból, hogy a kiültetett fákat díesőlt királyunnk emlékére Erzsébet-fasornak nevezze el. Kiss Jakab tanitó vezetése alatt az ifjusag vegyes énekkara a hymnus énekkse után, Szathmári Miklós tanitó intézett hozzájuk szép szavakat, intve, hogy ezen fákat most mint gyermekek, később mint felnőtt polgárai e községnek vedelemben tartsák, őrizzék a megsemmisülés vészszelytől. Az ünnepely czen rend szerint folyt le: egy reggeli órakban tűrtelt — csak kezdet volt, folytatása a hirneve megérkezve már ott vár — delre tett intézkedés folytése alatt; megemlíve azt az ifjusag ünnepélyes tényt, hogy az immejelben intelligens közönsége is szép számban vett részt. Meglepő volt nézni, gyönyörködni a két iskola tobb mint 300 növendékének talalakozása, tánczszó gása, midőn egymásnál barátságos kötve, tánczczal fűzgása, midőn egymásnál barátságos kötve, tánczczal fűzve szerint az ugyanitt ezen órönöt. A mulatságot ebed követte, majd virágzedes (vad borostyán) s azt csonagok, koszorukba kötve, a zászlokat, hangszereket s mas gakat feldiszítve egymásnál fogva szerint, felvaltva ennek az ennesnek mellett vonult a két község remenye edes otthonába.

Halálozás. Köszönyegi-Rontelen f. év April 29-en helyszínek orok megszabadítva ozv. id. Szántó Lajosne szül. Lászlóné Mária volt 1848—49 honvéd huszár szizados özvegyet. Az elhunyban Szántó Endre rős. kath. gymn tanar, Szántó Gábor, az ezt fiai tisztviselő és telbank r. t. tisztviselője. Szántó Ilonka pedig fiai tisztviselő és Szántó Mária, tanitónő edes anyjukat gyászolják.

Emléket az agyaglaivi réten! Az agyaglaivi emlékek javara adakoztak: Hunyadmegyei Takarékpénztár Hunyad, Szántó Ferenc és Szántó Albert 78. sz. pénztár Hatszeg, Szántó György, Szántó Ferenc, Szántó Györgyné, Szántó Györgyné, összesen 50 koronát, ezt hozzáadva a mar begyült 2629 korona 38 filléhez, az alap adva a mar begyült 2629 korona 38 filléri. Fogadjak a nemes összege tes: 2679 korona 38 fillér. Fogadjak a nemes szivu adakozók hazafias szellemét s a végrehajtószivu adakozók hazafias szellemét s a végrehajtóbizottság hálás köszonetét. Sz.-Udvarhelyt, 1900. május 5. Ferenczi János v. biz. pénztárnok.

— **Mit csinálnak Nagy-Solymosban.** Tisztelt Szerkesztő ur! Bevesz lapjanak tobb számában felhívja a községek lelkeszeit es tanitóit, hogy a nép mivelodese szanak engedje a következőket irhatom: Nagy-Solymos községben 1897. evben Szentgyörgy Mihály tanitó hozta e vezetese alatt egy közsegi ifjusag alakult es szóta a tel ifjusag szerette a szép szavakat, evenkint egy-ket mulatsagot rendezett, melynek tiszta jövedelmet az iskolai könyvtár gyarapitasara illetve letetesére es a jobb tanulói jutalmazásra forditottak, ez uton az iskolai könyvtár egy 80 db könyvet szerezünk, mit az ifjusag szeretettel olvas, a jutalmazásokat nagy kedvel es hasznonal olvastak, a jutalmazásokat pedig mintegy 110 db könyvet irtak a közse. A mozsmi derek kollegam a tanitasaras a meglevő közsegi könyvtár 1899. oktober havában „Emke" dalkarral alakitottak ki es az „Emke" népkönyvtar felallitásat szé az „Erdélyrészi Magyar Közmuvelődési Egyesület"-tol kértük. A nagyközönség szivesen fogadta dalkarunkat 2 es 3 százaros szerkedarabokkal s kotta papirral ellatta es folyó évi aprilis havában szépiroalmi, történeti es gazdasagi könyvekét összealitott 70 db könyvet az az könyvtart kegyesedett megszerezni, ez alkal derek szép szavakat es szép szavakat mondott, ez uton az ifjusag szeretettel es tovább haladasat lehetove tette; mieri ez uton is hálás köszonetünket fejezzük ki. Nagy-Solymos, 1900. majus hó 3-án. Rakosi Béla, all. isk. tanitó.

— **A magyar katholikus egyház** 900 éves fennállásának emlékere Székely-Udvarhelyt felallitandó emlékmű alapja javara adakozik: László Mihály országos kapitány 100 kor. Ziehy Sándor gr. Budapest 10 kor. (Budapest) 200 kor., Ziehy Sándor gr. Budapest püspök dr Kunicz Adolf (Csurmó) 10 kor., Beude József püspök dr Wolfrum Ede, a munkacs egyházmegyei alapitvány kezelőség (Ungvár) 20 kor., Mihályi Viktor ersek Balassaháza 10 kor., Meszlényi Gyula püspök (Szatmár) 20 kor. ösz. torgomi főkapitány (Budapest) 20 kor. Paschek Viktor 10 kor. Ferenczy Ferenc (Budapest) 20 kor. Paschek Viktor 1 sz. ügyészhelyettes: Máthé Elöd, Persián János, Gál János 20—20 kor., Paschek Viktor, Florián Kristóf, Szigmund Jánosné 10—10 kor., Papp Zakor Endre, Papp Zakor József, dr Nagy Sándor 5—5 kor. Bonkó Ármin es nejé 5 kor. Gyurkó Jánosné, Szekonts János, ösz. Szabó Józsefné, Szabó József szabó, Rózsler es Gabor, ifj. Bogomán Domokos, Steinburg Otto 3—3 kor., ösz. Schnapek Józsefné, Virág József, Tamajó Ferenc, Albert, Rózsler Kálmán 2—2 kor., Kovács Albert, Szombatfalvy Lajos, Farczády K. Lajos, Madarász Irén 2—2 kor., Dénes Jánosné 10—10 kor., Papp Zakor Endre, Papp Zakor József, dr Nagy Sándor 5—5 kor. Bonkó Ármin es nejé 5 kor. Gyurkó Jánosné, Szekonts János, ösz. Szabó Józsefné, Szabó József szabó, Rózsler es Gabor, ifj. Bogomán Domokos, Steinburg Otto 3—3 kor., ösz. Schnapek Józsefné, Virág József, Tamajó Ferenc, Albert, Rózsler Kálmán 2—2 kor., Kovács Albert, Szombatfalvy Lajos, Farczády K. Lajos, Madarász Irén 2—2 kor., Dénes Jánosné 10—10 kor., Papp Zakor Endre, Papp Zakor József

Sz. 4963—1900. szb.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye székelykereszturi járásban Uj-Székely székhelylyel üresedésbe jött körbábai állásra ezennel pályázatot hirdetek.

E szüléznői körhöz Uj-Székely 836 és Alsó-Boldogasszonyfalva 663 lelket számláló községek tartoznak.

Javadalmazása: 100 korona rendes fizetés és 40 korona lakbérilletményből áll, azonkívül minden szülésnéli közreműködésért 2 korona, vagy természetben egy véka gabona jár.

Felhivatnak az érdekeltek, hogy folyamodványaikat okmányokkal felszerelve alólirthoz **f. évi május hó 15-ig** okvetlenül adják be, mert máskép azok figyelembe nem vétetnek.

Székely-Keresztur, 1900. évi április 14-én.

Főszolgabíró helyett:

Dollny Róbert,
szolgabíró.

593. szám folyó 1900. vh.

Árverési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhiré teszi, hogy székelyudvarhelyi kir. járásbiróságnak V. 292/2—1900. polg. sz. végzése által székelyudvarhelyi Csernus Mariskának képviselve ügyvéd dr. Soó Rezső által, székelyudvarhelyi Kecskés Antal végrehajtást szenvedő ellen 1200 korona tőke és járulékai iránti ügyben, alperesnél Székely-Udvarhely városban összesen 3636 koronára becsült következő javai, u. m: egy jó karban levő náleszni-féle billiard asztal, egy kávéházi kassza, felette márványlap és tükörrel, öt db. kerek márványlapu asztal vas lábbal, 4 db négyszegletes márvány-asztal vas lábbal és még 6-tól 118 tétel alatti kávéházi ingók 19., 20. és 40. tétel alatti ingók kivételével Sz.-Udvarhelyen, alperes lakete helyiségében tételenként, esetleg az érdekelt felek kivánságához képest tömegesen **1900. év május hó 28. és 29-én délelőtt 9 órakor** nyilvános árverésen el fognak adatni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg a becsáron alul is a többet igéröknek el fognak adatni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a feloglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíteni vélnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverésre kezdetéig, habár külön értesitést nem vettek is, alulirt végrehajtóhoz nyujtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamát nem gátolván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasittatni. Több felülfoglaltatók részére is az árverés kitüzöttnek jelentetik ki.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.
Sz.-Udvarhelyt, 1900. április hó 30-án.

Biró Sándor, s. k.
kir. végrehajtó.

Ne legyünk elfogultak!

A legkitünöbb, hamisitatlan tiszta

SÖRT

itthon kaphatjuk. Másfelől pedig saját magunknak gazdálkodunk, mert árpánkat, komlónkat csakis itt dolgozzák fel. **HAURIK ALFRED** sörgyártmánya **bármely hazai, vagy külföldi készítménynyel** *kiállja a versenyt* és mégis *sokkal olcsóbb,* mert a szállitási költség a vevő javára megmarad. Tehát minden igaz székely hazafi csakis **Haurik-féle székelyudvarhelyi sört** követeljen.

Üzlet kibővités.

Üzlet-áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy a **Szombathelyi-utczában 2 év óta fennálló** fűszer, anyag, festék és liszt

üzletemet

a felső piacztérre helyeztem át (özv. Csép Istvánné-féle ház), hol azt teljesen ujjá szerveztem és a mai kor igényeinek megfelelőképpen **porczellán, üveg és lámpa szakmával kibővítettem.**

A nagyérdemű vevőközönség eddigi szives pártfogásáért köszönetet mondva, kérem sziveskedjenek ezután is becses támogatásukban részesiteni.

Mindig a legpontosabb és legelőnyösebb kiszolgálást igérve, szives látogatásukat kérem és vagyok

Székely-Udvarhely, 1900. május hó.

Szentpétery Gergely.

Üvegezési vállalat.

Pontos kiszolgálás

Mesterjegy szám

Pártoljuk a hazai ipart!

A Székelyföldön sok olyan sör kerül forgalomba, mely nem idevaló gyártmány, pedig

BÜRGER ALBERT

marosvásárhelyi sörfőzdéjében

olyan sör készül, mely bátran vetekedhetik a kőbányaival, avagy bármely más külföldi gyártmánynyal.

Kérjük ennélfogva a nagyérdemű közönséget a székely ipart pártolni és a vendéglőkben csakis

marosvásárhelyi sört

követelni.

Pártoljuk a hazai ipart!

Megrendelések Bürger Albert sörfőzdéjébe Maros-Vásárhelyt czímzendők.

Árjegyzék iránti megkeresés Bürger Albert, Maros-Vásárhely, sörfőzde, czímzendő.

HALTRICH ADOLF

KERÉKPÁR-RAKTÁRA

MEDGYESEN.

A ki valódi, jó és olcsó kerékpárt óhajt vásárolni, forduljon hazánk erdélyi részének legnagyobb és legregibb kerékpár-raktárcsoportjához: Haltrich Adolfhoz Medgyesen, a hol a Stýria kerékpár-gyár főképviselete is van. Ezen gyártmányok a világ legjobb kerékpárai s itt 120 frttól (240 korona) kezdve már kaphatók. Ugyszintén az összes kerékpár szükségletek is folytonos raktaron vannak. Kerékpár-javitások szakszerűen és a legpontosabb kivitelben eszközöltetnek.

Raktár hol állandóan kapható: Koncz Ármin gyógyszertárában Székely-Udvarhely.

Váltó-ékek legjobb kivitelben.

PAPP ZAKOR ENDRE

vasnagykereskedése

az „Arany kaszához" Sz.-Udvarhelyt.

Van szerencsém ugy a helybeli, mint vidéki nagyközönség igen becses figyelmét felhivni gazdagon berendezett

VASNAGYKERESKEDÉSEMRE.

Dus raktárt tartok a következő czikkekben: Mindennemű **vajdahunyadi vasak, szerszámok** és **rugó acélok, sodrony-, kóvacsolt** és **gyépszegek.** Mindennemű **szíjgyártó-kellékek, kocsi- és szekérfenegylyek, fütő- és fozókályhák. Épület- és butorvasalások. Konyha- és háztartási czikkek.**

Azzel váltó-ékek, gazdasági gépek, legjobb minőségü kaszák, kapák és *fenőkövek.* Valódi chinacukat, alpaccaés csont-evőeszközök. Mhészeti és kertészeti eszközök. Legjobb minőségü mülep.

Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Utánjos az és pontos kiszolgalas!

Igen becses pártfogáset esedezve

teljes tisztelettel:

Papp Zakor Endre

vaskereskedő az „Arany kaszához".

Stackatur-nád nagyraktár.

Épület, butorvasalás és sodronyszeg-nagyraktár.

Portland- és románcement-nagyraktár

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves házaszer ellenállt az idő megpróbáltatnak, mert már több mint 30 év óta meghizlalható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölőszert alkalmaztak közönyösek, csúznál, tagszaggatásnál** és **meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is **házi gyakorlatban rendeltek.** A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem tikka azzal, hanem **igazi népszerű házaszer,** melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr. 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban kiselletben van; **főraktár: Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bovásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üvegen **„Horgony"** védjegy és Richter czégnegyszer nélkül mint nem valódit utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT (s. k. kir. szert. szállitók.